

Muistilista yli 65-vuotiaiden palveluista Suomessa

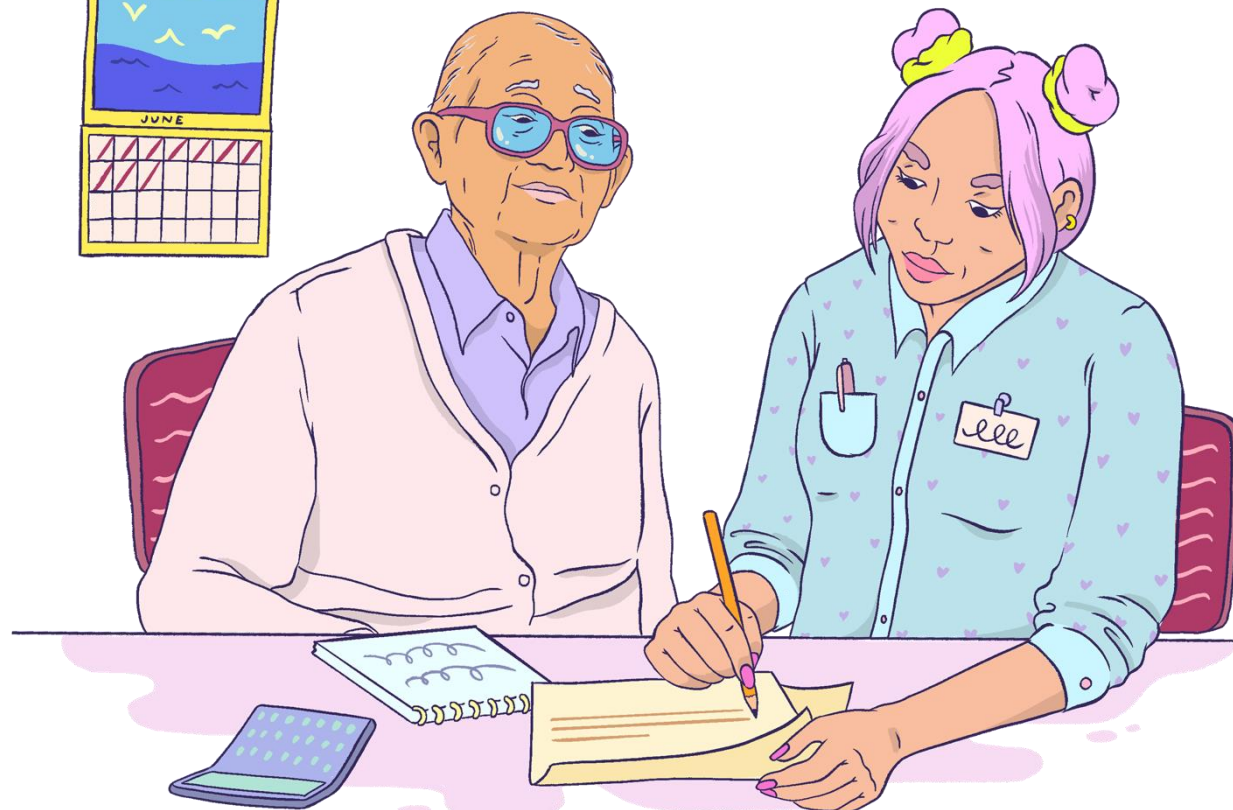

OSA 2: Raha-asiat

Eläke

Verotus

Laskujen maksaminen

Eläke

Eläkkeelle jääminen

- **Vanhuuseläke** voi koostua erilaisista osista. Eläkkeen määrä on erilainen eri ihmisillä.
<https://www.kela.fi/kun-olet-jaamassa-elakkeelle>
 - **Työeläke:** Määrä riippuu siitä, miten paljon on saanut palkkaa tai omaishoitajan palkkiota. Työeläkkeen saa omasta työeläkelaitoksesta. <https://www.tyoelake.fi>.
 - **Yrittäjän työeläke:** Määrä riippuu siitä, miten paljon on maksanut eläkevakuutusta.
 - **Vanhuuseläke eli kansaneläke:** Voi saada, jos työeläke on pieni tai sitä ei saa ollenkaan. Tämän eläkkeen saa Kelasta.
 - **Takuueläke:** Voi saada, jos kaikki eläkkeet ennen verotusta ovat yhteensä alle tietyn summan kuukaudessa (vuonna 2026 summa oli 982,90 e/kk). Takuueläkkeen saa Kelasta.
- **Jos on työskennellyt ulkomailla,** voi saada sieltä eläkettä. Ulkomaan eläke voi vaikuttaa kansaneläkkeeseen ja takuueläkkeeseen sekä etuuksiin.
<https://www.tyoelake.fi/miten-haen-elaketta/elake-ulkomailta-suomeen/>

Eläkkeen hakeminen

- **Eläkkeelle jäämisen ikäraja** riippuu siitä, milloin on syntynyt. Oman eläkeiän voi tarkistaa: <https://www.tyoelake.fi/elakkeet-eri-elamantilanteissa/vanhuuselake-elakeika-syntymavuoden-mukaan/>
- **Eläkettä pitää hakea itse**, se ei ala automaattisesti. Pitää myös huolehtia, että saa kaikki itselle kuuluvat eläkkeet.
 - Vanhuuseläkettä Suomesta on hyvä hakea 1 kuukausi ennen eläkkeelle jäämistä.
 - Eläkettä ulkomailta on hyvä hakea 3-6 kuukautta ennen eläkkeelle jäämistä.
- **Työeläkkeen hakeminen:** <https://www.tyoelake.fi/miten-haen-elaketta/>
- **Vanhuuseläkkeen ja takuueläkkeen hakeminen:** <https://www.kela.fi/vanhuuselake#nain-haet-vanhuuselaketta>

Eläkkeensaajan kortti ja todistus

- Joissain tilanteissa pitää todistaa, että on eläkkeellä.
Esimerkiksi silloin, kun ostaa eläkeläisalennukseen oikeuttavan lipun.
- **Kansaneläkkeensaajan kortti:** Kela lähettää kortin automaattisesti.
Kelasta voi myös pyytää todistuksen siitä, että saa Kelan maksamaa eläkettä.
<https://www.kela.fi/elakkeensaajan-kortit-ja-todistukset>
- **Työeläkekortti:** Jos saa eläkettä työeläkelaitoksesta, kortin saa omasta työeläkelaitoksesta.

Taloudellinen tuki eläkkeellä

- **Kela myöntää taloudellista tukea erilaisiin tilanteisiin.** <https://www.kela.fi>
 - Kela tekee päätöksen ihmisen yksilöllisen tilanteen mukaan.
 - Ilmoita oman tilanteesi muutoksesta Kelaan, koska muutos voi vaikuttaa tukien määrään. Jos muutoksesta ei ilmoita, voit joutua maksamaan tukia takaisin.
- **Eläkkeensaajan asumistuki:** Tukea voi saada asumismenoihin, joita ovat esimerkiksi vuokra, vesi ja lämmitys. Asumistuki ei korvaa koko vuokraa. <https://www.kela.fi/elakkeensaajan-asumistuki>
- **Eläkettä saavan hoitotuki:** Tuen saamiseen tarvitaan lääkärintodistus. <https://www.kela.fi/elaketta-saavan-hoitotuki>
- **Toimeentulotuki:** Ensin täytyy hakea kaikki muut etuudet, joihin voi olla oikeus. Vasta sen jälkeen voi hakea toimeentulotukea. Toimeentulotukea voi hakea myös muuttamisen tai hautaamisen kuluihin. <https://www.kela.fi/toimeentulotuki>

Verotus

Verot

- **Verohallinto:** <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/>
 - OmaVero-palvelussa voi hoitaa omat veroihin liittyvät asiat, esimerkiksi tilata verokortin ja ilmoittaa verovähennykset.
 - Verotoimistoissa voi asioida myös paikan päällä.
- **Eläkkeestä maksetaan veroja.** Eläkkeen veroprosenttiin vaikuttavat eläkkeen määrä, mahdolliset muut tulot ja vähennykset. Eläkkeen veroprosentti voi olla suurempi kuin samansuuruisen palkan.
- **Jos saa eläkettä ulkomailta,** se pitää ilmoittaa Suomen verotuksessa.
- **Verokortti eläkettä varten:** Kun olet saanut eläkepäätöksen, tilaa verokortti eläkettä varten OmaVerosta. Verottaja toimittaa verokortin automaattisesti suoraan Kelaan tai omaan työeläkelaitokseen.

Kotitalousvähennys verotuksessa

- **Kun ilmoitat kotitalousvähennyksen**, maksat vähemmän veroja.
<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/vahennykset/kotitalousvahennys/>
 - Vähennys pitää ilmoittaa itse veroilmoituksessa, tieto ei mene automaattisesti.
- **Kotitalousvähennystä saa monien palveluiden ostamisesta.**
 - Kotitaloustyö, hoivatyö ja hoitotyö: esimerkiksi siivous, ruuanlaitto, pyykinpesu, vanhuksen avustaminen pesussa, pukemisessa ja syöttämisessä.
 - Remonttityö: esimerkiksi asunnon remontointi, turvalukon asennus.
 - Vähennystä voi saada työstä, joka tehdään omassa kodissa tai omassa vapaa-ajan asunnossa. Työ voidaan tehdä myös vanhempien tai isovanhempien kodissa.
- **Vähennyskelpoisen työn voi ostaa yritykseltä tai järjestöltä.**
 - Varmista, että yritys on ennakoperintärekisterissä: <https://www.ytj.fi/>

Kotipalvelun ostaminen ilman arvonlisäveroa

- **Jos toimintakykysi on heikentynyt**, voit ostaa kotipalvelua ilman arvonlisäveroa. Silloin palvelu on halvempi. <https://www.ekl.fi/edunvalvonta/sote-palvelut/alviton-kotipalvelu/>
- **Kotipalveluihin kuuluu avustaminen tavanomaisessa elämässä.**
 - Esimerkiksi ateriapalvelu, vaatehuolto, siivous, saattajapalvelu, sosiaalinen kanssakäyminen.
 - Palvelun ostamiseen ei tarvita sosiaaliviranomaisen päätöstä tai lääkärintodistusta.
 - Yritys tekee asiakkaan kanssa palvelusuunnitelman.
- **Yrityksen täytyy olla hyvinvointialueen hyväksymä.** Lisätietoja saa omalta hyvinvointialueelta.

Laskujen maksaminen

Pankki ja laskujen maksaminen

- **Pankkien** palvelut ja ohjeet ovat erilaisia. Ne täytyy tarkistaa omasta pankista.
- **Käteistä** voi nostaa automaateista, monista kaupoista ja huoltoasemilta. Käteisen nostaminen voi olla maksullista.
- **Erilaisia maksamisen tapoja:**
 - E-lasku (sovitaan omassa verkkopankissa laskuttajan kanssa, lasku tulee verkkopankkiin)
 - Paperilasku (maksetaan verkkopankissa, automaatilla tai konttorilla, usein lisäkuluja)
 - Maksupalvelu (laskut viedään maksupalvelukuudessa pankkiin, pankki hoitaa maksamisen, tulee lisäkuluja)
 - Suoramaksu (sovitaan pankin kanssa, veloitetaan automaattisesti tililtä)
- **Toistuvan maksun** voi tehdä itse verkkopankissa.

Apua voi saada, jos ei pysty maksamaan laskuja

- **Laskut täytyy maksaa viimeistään eräpäivänä.** Viivästynyt maksu tulee kalliiksi, koska joutuu maksamaan perintäkuluja ja viivästyskorkoa.
- **Mitä pitää tehdä, jos ei pysty maksamaan laskua?**
 - Ilmoita laskun lähettäjälle heti, kun huomaat ettet pysty maksamaan. Usein voi sopia uudesta maksuaikataulusta.
 - Talous- ja velkaneuvonta neuvoo verkossa, puhelimessa ja paikan päällä. <https://www.oikeuspalveluvirasto.fi/talous-ja-velkaneuvonta/>
 - Takuusäätiö neuvoo ja auttaa myöntämällä lainoja pieniin hankintoihin ja lainojen yhdistämiseen. <https://www.takuusaatio.fi/>
 - Tarkista hoitopaikasta, voiko asiakasmaksuista saada huojoennusta. Silloin lasku on pienempi tai sitä ei tarvitse maksaa.
 - Laske, onko hoitomaksujen maksukatto täyttnyt.

Maksuhäiriömerkintä ja ulosotto

- Jos laskuja ei maksa, tulee ongelmia, jotka vaikuttavat elämään pitkään.
<https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/perinta-ja-maksujarjestelyt/>
- Ensin tulee **maksumuistutus** ja sen jälkeen **maksuvaatimus**.
- Jos ei vieläkään maksa, saa haasteen **käräjäoikeudesta**.
- Kun tuomioistuin antaa asiassa tuomion, tulee **maksuhäiriömerkintä**.
Maksuhäiriömerkintä aiheuttaa vaikeuksia arkielämään.
Voi olla vaikea esimerkiksi saada vuokra-asuntoa, vakuutusta ja puhelinliittymää.
- Lopulta joutuu **ulosottoon** eli velkaa peritään. Silloin eläkkeestä otetaan osa pois ja itselle jää pienempi summa.
- **Velkajärjestelyä voi hakea** tietyissä tilanteissa ja sen myöntää käräjäoikeus.
Jos velkajärjestely myönnetään, velkoja maksetaan takaisin noin 3–5 vuotta.
<https://www.oikeuspalveluvirasto.fi/talous-ja-velkaneuvonta/velkojen-jarjestely/velkajarjestely/>